

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. De prædicamento quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

ant etiam actu subsistere primario, aut secundo: ergo totum quod in ea membra diuiditur, non est substantia prædicamentalis, & generica.

Solutio prima.

Ad primam respondeo, quod quando definitur prima substantia, non definitur aliquid simpliciter singulare; sed aliquid commune secundum rationem communem singularitatis, non autem propterea hoc, vel illud singulare: sicut datur una definitio individui communis omnibus individuis.

Solutio secunda.

Ad secundam sæpè dictum est, quod sola substantia completa diuiditur in primam & secundam, ac proinde partes substantiæ completæ, cuiusmodi sunt caput, pes, digitus, non sunt primæ substantiæ.

Solutio tertia.

Ad tertiam respondeo, probatum esse, quod substantia summum genus in hac categoria non est totum quod diuiditur in primam & secundam substantiam: unde totum corrumpit argumentum, quod inferebat vitiosam esse diuisionem; quia totum quod diuiditur, est genus; & membrum in quod diuiditur, est genus, sicque pars erit æqualis toti. Hoc autem locum non habet posito quod hæc sit diuisio subiecti tantum in accidentia, quia secunda substantia, quæ membrum est diuisionis, significat substantiam vniuersalem, quæ sit genus aut species, id est, quæ prædicetur in quid & essentialiter de suis inferioribus: non autem significat substantiam vniuersalem, quæ prædicetur accidentaliter, & in quale de inferioribus, cuiusmodi est substantia quæ diuiditur in primam & secundam.

Quamquam etiam aliunde vitiosum esset argumentum, cuius ista est maior: Tunc vitiosa est diuisio, quando totum diuisum est vnum ex membris diuidentibus; simili enim argumento probaretur, quod vniuersale diuidi non potest in genus & speciem; si enim diuiditur, est genus, quod est vnum ex membris diuisionis. Respondebam enim in Logica, tunc diuisionem esse vitiosam, quando membrum diuidens est totum diuisum sub eadem formalitate; si autem sit idem sub diuersa formalitate, tunc vitiosam non esse diuisionem; nam vniuersale totum est diuisum, & sub altera est membrum diuidens. Idem dici posset de prima & secunda substantia, si diuisio illa esset generis in species.

SECTIO II.

De prædicamento quantitatis.

Quantitatem, rem in natura omnium oculis maximè aspectabilem, & tamen maximè reconditam, & inexplicabilem, tradidi 3. *Physicorum*: nunc categoricam coordinationem illius hic solum propono, & explico, quale sit genus in hac categoria, quanam eius species, quanam proprietates.

Prima dubitatio.

Ratio enim dubitandi primò est, quia Philosophus quantitatem diuidit in continuam & discretam, permanentem & successiuam: non apparet autem quomodo numerus, seu quantitas discreta, & tempus ac motus, seu quantitas continua, dici possunt quantitates, cum quantitas definiti debeat accidens extensiuum localiter impenetrabiliter.

Secunda dubitatio.

Secundò, non videtur etiam posse diuidi quantitatem in lineam, superficiem, & corpus; nam in

hac diuisione species se mutuo includunt; superficies enim est longitudo & latitudo: ergo includit lineam: & corpus est longitudo, latitudo, & profunditas: ergo includit lineam, & superficiem.

Dico primò. Quantitas prædicamentalis est sola quantitas continua, permanens; quantitas autem discreta, & quantitas successiuæ, non pertinent ad hanc categoriam.

Obserua multas solere afferri diuisiones quantitatis, primò enim diuiditur in quantitatem molis, & quantitatem virtutis. Quantitas molis est, per quam substantiæ sunt extensæ localiter, & habent æqualitatem aut inæqualitatem, magnitudinem aut paritatem. Quantitas virtutis significat gradum aliquem perfectionis aut essentia; sic enim meritò appellatur Deus magnus, non mole, sed virtute, eo quod sit omnis perfectio suæ vllò termino. Secundò diuiditur in continuam, & discretam. Continua est, cuius partes communi termino copulantur, ut partes alicuius corporis: discreta, cuius partes nullo copulantur termino communi, cuiusmodi sunt partes numeri aut orationis. Tertiò, quantitas continua diuiditur in permanentem, & successiuam. Permanens est cuius partes omnes sunt simul: successiuæ cuius partes esse non possunt simul, ut partes temporis & motus. Quartò, quantitas permanens diuiditur in lineam, superficiem & corpus. Linea est longitudo expers latitudinis & profunditatis: superficies est longitudo & latitudo expers profunditatis: corpus est longitudo, latitudo & profunditas. Dixi ergo summum genus in hac categoria esse solam quantitatem continuam, & permanentem; numerum autem & tempus ab ea excludi.

Ratio est, quia illa sola quantitas pertinet ad hanc categoriam, cui soli conuenit definitio propria quantitatis, quæ definitur accidens extensiuum substantiæ localiter, & impenetrabiliter: sola quantitas continua & permanens est huiusmodi accidens, non autem numerus & tempus, ut patet: ergo sola quantitas continua & permanens est summum genus huius categoriæ.

Dico secundò. Quantitas summum genus huius categoriæ bene diuiditur in lineam, superficiem & corpus, quæ licet materialiter se includant, non se includunt tamen formaliter.

Obserua primò, longitudinem quantitatis diuoluntè posse concipi solam sine latitudine ac profunditate. Primò ita ut illas neget: secundò ita ut illas non neget, sed cogitetur tantum illis non cogitatis, per abstractionem scilicet prædictam. Quando linea definitur longitudo sine latitudine ac profunditate, intelligitur longitudo propterea illas negat, non autem longitudo propterea ab illis abstrahitur. Eodem modo superficies negat profunditatem, quando dicitur longitudo & latitudo expers profunditatis; nam longitudo, quæ est in superficie, potest quidem abstrahi à latitudine, sed non potest illam negare: & latitudo, quæ est in corpore, abstrahi potest à profunditate, non autem illam negare.

Obserua secundò, speciem vnam quantitatis, v.g. lineam, posse considerari vel materialiter, vel formaliter. Tunc consideratur materialiter, quando consideratur secundum solam entitatem v.g. entitas ipsa, & longitudo lineæ includitur in superficie, sicut binarius est in ternario secundum

dum entitatem, hoc est materialiter. Tunc consideratur formaliter, quando consideratur secundum propriam rationem, v. g. linea formaliter sumpta est longitudo cum negatione latitudinis, sicut binarius sumptus formaliter est binarius cum negatione ternarij. Dixi ergo lineam materialiter sumptam inclusam esse in superficie, & corpore, quia superficies & corpus includunt longitudinem: sed nego includi formaliter, quia superficies & corpus non includunt negationem longitudinis. Idem dico de superficie.

Ratio asser-tionis. Ratio ergo conclusionis est, quia illæ sunt veræ species quantitatis, quæ veram participant rationem quantitatis, extensionem videlicet impenetrabilem, & quæ non se includunt formaliter, sed ad summum materialiter: linea, & superficies sunt huiusmodi: ergo illæ sunt veræ species huius categoriæ.

Proprietates quantitatis. Dico tertio. Proprietates quantitatis sunt, non suscipere magis & minus, non habere contrarium; æqualitas, aut inæqualitas, actualis impenetrabilitas, extensio localis actualis, diuisibilitas & aliæ huiusmodi.

Ratio est, quia illud non suscipit magis & minus, quod in eadem parte subiecti non potest plures habere partes: quantitas cum sit impenetrabilis, non potest plures habere partes in eadem parte subiecti: est ergo incapax intensiois aut remissionis. Deinde contrarietas est inter duo, quæ per propriam actionem se mutuo expellunt ab eodem subiecto: partes quantitatis, licet impossibilitatem habeant in eadem subiecti & loci parte, per veram tamen actionem non se mutuo expellunt, sed per impossibilitatem formalem, eodem modo quo se mutuo expellunt formæ substantiales.

Solutio prima dubit. Ad primam respondeo Aristotelem, quando quantitatem discretam, & successivam numeravit inter species quantitatis, ex sensu duntaxat vulgi loquutum esse, non autem ex suo, ut ostenderet illas reduciue pertinere posse ad hanc categoriam, quatenus aliquam habent similitudinem cum quantitate propriè dicta, propter diuisibilitatem, & extensionem.

Solutio secunda. Ad secundam satis dixi secundam conclusionem, quomodo materialiter istæ species se includant, idque in multis aliis diuisionibus locum habet, sic enim mentis operationes tres dicuntur esse, tamen si secunda operatio includat primam, & tertia primam & secundam; sed materialiter, non formaliter. Anima diuiditur in vegetatiuam, sensitiuam, & rationalem: ubi patet quod sensitiva includit vegetatiuam, & rationalis vegetatiuam ac sensitiuam; simili enim modo superficies includit lineam, corpus verò includit lineam & superficiem; quod non impedit quin illæ sint veræ species in hac categoria, quia non sunt species propt sumptæ materialiter, sed propt sumptæ formaliter; id est linea est species quantitatis categoricæ, non propt abstrahi à latitudine ac profunditate, sed propt negat utramque. Si enim sumatur illa longitudo, quæ est in superficie, & cogitur sine latitudine, non erit prima species quantitatis, nisi explicite neget latitudinem. Idem dico de superficie, quæ inclusa est in corpore. Illa igitur longitudo sic præcisa est genus ipsum quantitatis, quod immediatè diuiditur in longitudinem puram, quæ dicitur linea; & longitudinem non puram, quæ superficies est, &

A corpus. Nego autem quod quantitas summum genus possit abstrahi à longitudine; nam eo ipso quod dicit extensionem, dicit longitudinem, neque simili modo dici potest quod latitudo sit summum genus, ex quo soluitur difficile argumentum, quo dicitur longitudinem sic præcisam esse speciem quantitatis, cum non sit summum genus, magis quàm latitudo; vix enim afferri potest ratio, cur dici non possit, quod latitudo præcisa non sit summum genus, æquè ac latitudo; nisi quia latius patet, & magis est vniuersalis longitudo, quàm latitudo; atque adeo est illa prior.

SECTIO III.

De prædicamento qualitatis.

Categoriam hanc ceteris difficiliorem esse merito asserit Augustinus in libro categoriarum; neque parua prudentiæ esse, qualitatem cum ceteris penè confusam, mentis viuacitate discernere. Sunt autem tria potissimum, quæ de illa quæri debere merito videantur: primò qualis sit eius definitio: secundò quænam proprietates: tertio quænam sit series categorica, seu diuisio eius in species.

Ratio autem dubitandi præcipua est primò circa eius propriam definitionem; vix enim inueniri potest definitio vlla, quæ naturam eius sic explicet, ut distinguat qualitatem ab omnibus aliis categoriis. Primò definiuit Aristoteles qualitatem, *Eam quæ dicimur esse quales*. Sed sanè non est notius, quid sit esse quale, quàm quid sit qualitas. Secundò definit Suarez *dispositio, s. ut sit, Accidens absolutum per se primò institutum ad perficiendam, & ornandam intrinsecè substantiam, tum in existendo, tum in operando*. Sed hoc non videtur minùs conuenire quantitati, quàm figuræ, aut cuius alteri qualitati. Tertio definiunt alij qualitatem, *Accidens absolutum consequens formam*; quod totum quantitati conuenit, quæ sequitur formam æquè ac materiam, cum utramque pariter extendat. Quarto definit Hurtadus qualitatem, *Est accidens absolutum à quantitate distinctum*; quæ definitio licet vera sit, non explicat tamen essentiam qualitatis. Neque melius definit Arriaga qualitatem, *Accidens absolutum*; ubi supponit illam indistinctam esse à substantia, quod reiectum est aliàs.

D Secundo non videtur etiam qualitas diuidi posse in quatuor species, quas assignat huic summo generi Aristoteles: nam figura non debet vocari qualitas, quæ accidens est absolutum; figura verò est modus. Deinde si terminus quantitatis ponitur esse qualitas, similiter substantia, quæ terminus est substantiæ, numerari poterit inter species qualitatis; non enim minùs completa est, quàm figura. Denique cum figura nihil sit distinctum à quantitate, multò erit commodius ponere illam in categoria quantitatis, quàm qualitatis.

E Tertio, si quatuor illæ sint species qualitatis, necesse est ut illæ sint impermixtæ, ita ut id quod pertinet ad vnâ speciem, ad alteram non pertineat, alioqui res eadem esse poterit in multiplici specie, quod implicat. Sed aliquæ qualitates possunt esse in multiplici specie; nam calor v. g. propt actius, pertinet ad secundam speciem; & propt perficit substantiam ignis in ordine ad esse, est

Prima dubitatio de ipsa definitione.

Secunda de figura.